ACHIZIȚIILE CIRCULARE – SOLUȚIE PENTRU DEZVOLTAREA DURABILĂ

Maria COJOCARU, Elena RUSU
CZU: 351.712.5 + 336.25 cojocaruusm@gmail.com

În ultimele trei decenii, Republica Moldova se confruntă cu importante provocări de mediu și sociale: degradarea terenurilor agricole, poluarea apei, depozitarea nerațională a deșeurilor, migrarea masivă a populației din țară, îmbătrânirea populației ș.a. Aceste provocări sunt inerente și altor state, atât cu economie în curs de dezvoltare cât și cu economie dezvoltată.

În acest context, Grupul Alianței progresiste a Socialiștilor și Democraților din Parlamentul European (Grupul S&D) a lansat în ianuarie 2018 inițiativa „Societatea progresistă", al cărei scop este promovarea durabilității în aspect economic și social. Inițiativa Grupului S&D are la bază obiectivele ONU de Dezvolare Durabilă pentru 2030, adoptate în anul 2015. Prin această inițiativă, Grupul S&D și-a propus adoptarea unui set de măsuri pentru a modifica cursul Europei. „Dacă luăm măsuri pentru a modifica cursul Europei, se poate naște o societate foarte diferită – o societate a egalității sustenabile, a bunăstării pentru toți, a echilibrului economic, social și ecologic și a păcii – care nu lasă pe nimeni și nicio regiune în urmă" [1, p. 41]. Grupul S&D vine cu un șir de recomandări pentru asigurarea „egalității sustenabile" în UE. Acestea se referă și la „schimbarea modelelor de producție și de consum pentru a le face sustenabile pe scară largă" [1, p. 171].

La Summit-ul ONU din 25-27 septembrie 2015, statele membre au adoptat Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, care prin prisma 17 obiective globale de Dezvoltare Durabilă și 169 de obiective specifice care vizează trei dimensiuni: socială, economică, de mediu (eradicarea sărăciei, combaterea inegalităților și a injustiției; protecția mediului) [3].

Pe baza unui raport al fundației Ellen MacArthur, Comisia Europeană declară în Comunicarea nr. 614 din decembrie

2015 *„Închiderea buclei – un plan de acţiune al UE pentru economia circulară*". Măsurile propuse se află în strânsă legătură cu prioritățile-cheie ale UE și cu eforturile depuse la nivel mondial în domeniul Dezvoltării Durabile:

- ocuparea forței de muncă și creșterea;
- agenda în materie de investiții;
- combaterea schimbărilor climatice și energia;
- agenda socială și inovarea industrial.

Conștientizarea dimensiunilor de sustenabilitate socială, economică și a mediului a crescut în ultimele două decenii. „Dezvoltarea durabilă este singura cale de urmat" [1, p.41]. În contextul dat, Republica Moldova, de rând cu alte 192 de state membre ale ONU, s-a angajat să se alinieze la cele 17 obiective ale Agendei 2030 prin „integrarea obiectivelor în procesul de planificare și elaborare de documente de politici publice la toate nivelele, pentru a face agenda operațională" [4].

Calea Dezvoltării Durabile poate fi urmată prin sistemul de achiziții publice durabile și promovarea modelului economiei circulare. Aceste două concepte sunt abordate pe larg atât în documentele de politici publice naționale [1, 2], europene [5, 6] și internaționale [7, 8], precum și în studiile realizate de numeroși savanți în studiile lor [9, 10]. Există un consens privind rolul achizițiilor publice durabile asupra generațiilor viitoare.

Din sec. XXI începe promovarea și implementarea modelului circular al economiei de rând cu conceptul „dezvoltare durabilă" în defavoarea modelului de tip linear. China se remarcă printre primele state care au integrat principiile economiei circulare în legislația națională. Statele UE implementează un plan de acțiune pentru economia circulară – Închiderea buclei [2].

Abordarea circulară a achizițiilor oferă multiple beneficii. Pe lângă faptul că le permite cumpărătorilor să se concentreze pe satisfacerea necesităților și să ia în considerare costurile ciclului de viață cu potențial de economii, achizițiile circulare oferă, de asemenea, un cadru de referință pentru o analiză mai curpinzătoare a impactului asupra mediului și crearea deșeurilor pe durata întregului ciclu de viață al bunurilor și serviciilor, care cuprinde un șir de etape. Aceste

etape diferă în cazul economiei circulare derularea etapelor ciclului de viață al produselor în cazul economiei lineare.

Gestionării deșeurilor îi este atribuit un rol determinant în economia circulară. Din Figură rezultă că modelul economiei lineare se finalizează cu stocarea deșeurilor, care poluează grav mediul, iar modelele de afaceri circulare au ca scop să reducă impactul vizat prin gestionarea acestora.

Fig. Modelul economiei circulare [11, p. 70]

Principiile 3R ale economiei circulare sunt reducerea, reutilizarea și reciclarea materialelor. Acesta reprezintă un sistem circular în care toate materialele sunt reciclate, toată energia este derivată din surse regenerabile; activitățile susțin și reconstruiesc ecosistemul și sprijină sănătatea umană și o societate și resurse sănătoase sunt utilizate pentru a genera valoare.

Preocuparea pentru un nou mod de abordare a proceselor de producţie și consum trebuie să fie un imperativ al tuturor documentelor strategice și de politici ale țării noastre. Adoptarea viziunii buclei economice sau economiei circulare) se va reflecta în efectul acesteia asupra creării locurilor de muncă, a competitivității economice, a economisirii resurselor și a prevenirii risipei. Toate acestea vor avea un rol pozitiv atât în creșterea economică, cât și în plan social.

Referințe:

1. PROGRESIVE SOCIETY *Egalitate Sustenabilă. Raportul Comisiei Independente pentru Egalitate Sustenabilă. 2019-2024*. [Accesat 22.05.2020]. Disponibil: https://www.socialistsanddemocrats.eu/sites/default/files/-2020-06/ro-raportul-comisiei-independente-pentru-egalitate-sustenabila-2019-2024.pdf
2. *Închiderea buclei – un plan de acțiune al UE pentru economia circulară*. Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social european și Comitetul regiunilor**.** Bruxelles, 2.12.2015 [Accesat 25.06.2020]. Disponibil: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52015DC0614&from=EN
3. *Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă*. [Accesat 29.05.2020]. Disponibil: https://anes.gov.ro/wp-content/uploads/2018/07/Agenda-2030-pentru-dezvoltare-durabila.pdf
4. *Adaptarea Agendei 2030 de Dezvoltare Durabilă la contextul Republicii Moldova*. Martie, 2017. [Accesat 12.07.2020]. Disponibil: https://www.md.undp.org/content/ moldova/ro/home/library/sdg/na ionalizarea-agendei-de-dezvoltare-durabil-in-contextul-republ/adaptarea-agendei-2030-de-dezvoltarea-durabil-la-contextul-repub.html
5. *Creșterea impactului investițiilor publice cu ajutorul unor achiziții publice eficiente și profesionale***,** Strasbourg, 3 octombrie 2017. [Accesat 12.07.2020]. Disponibil: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/IP_17_3543
6. *Public procurement for a Circular Economy*. Good practice and guidance. European Union (2017). [Accesat 22.07.2020]. Disponibil: https://ec.europa.eu/environment/gpp/ pdf/Public procurement circular - economy_brochure.pdf
7. FARID, Yaker. *Accelerating the shift to sustainable procurement*. GEN Workshop, 27 May 2019. [Accesat 22.07.2020]. Disponibil: https://www.genevaenvironmentnetwork. org/wp-content/uploads/2020/-06/ GEN-Workshop-27-May-MS.pdf

8. FARID, Yaker. *Sustainable public procurement (SPP): objectives, illustrative practices and emerging trends, drawing on the SPP work of un environment*. WTO SPP Symposium, Geneva, 22 February 2017. [Accesat 20.05.2020]. Disponibil: https://www.wto.org/english/tratop_e/gproc_e/gp220217/farid_yaker.pdf
9. ADJEI, A.B. *Sustainable Public Procurement: a new approach to good governance*. [Accesat 12.07.2020]. Disponibil: http://ippa.org/images/PROCEEDINGS/IPPC4/07 GreenProcurement/Paper7-10.pdf
10. HESHMATI, Almas. *A Review of the Circular Economy and its Implem*entation. In: IZA DP no. 9611, December 2015. http://ftp.iza.org/dp9611.pdf
11. ONESCU, Lilian. *Rolul economiei circulare în dezvoltarea orașului intelligent*. În: *Smart Cities. Orașul imteligent. Proceedings of the smart cities conference*. 5th Edition, 2017.

Această publicație este elaborată în cadrul Proiectului ***„Consolidarea achizițiilor publice durabile în Republica Moldova”*** *finanțat din Bugetul de Stat în cadrul Programului de Stat (2020-2023).*